

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 8.7.2021 r.
COM(2021) 401 final

2021/0222 (NLE)

Wniosek

DECYZJA WYKONAWCZA RADY

w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Chorwacji

{SWD(2021) 197 final}

Wniosek

DECYZJA WYKONAWCZA RADY

w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Chorwacji

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności¹, w szczególności jego art. 20,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Pandemia COVID-19 ma destrukcyjny wpływ na gospodarkę Chorwacji. W 2019 r. produkt krajowy brutto (PKB) na mieszkańca Chorwacji wyniósł 42,7 % średniej unijnej. Według prognozy Komisji z wiosny 2021 r. realny PKB Chorwacji zmalał w 2020 r. o 8,0 %, a jego łączny spadek w latach 2020 i 2021 wyniesie zgodnie z przewidywaniami 3,4 %. Bardziej długotrwałe aspekty mające wpływ na wyniki gospodarcze w średnim okresie obejmują uciążliwe otoczenie działalności gospodarczej, niedopasowanie umiejętności i niedobór siły roboczej oraz niskie inwestycje w badania naukowe i rozwój oraz infrastrukturę cyfrowej, co łącznie przyczynia się do niskiego potencjalnego wzrostu. Ponadto Chorwacja musi poprawić efektywność swojej administracji publicznej, aby lepiej opracowywać, koordynować, wdrażać i oceniać politykę publiczną oraz zapewnić zdolność do absorpcji funduszy unijnych w związku z potencjalnym napływem unijnego finansowania w wysokości około 40 % PKB w okresie do końca 2027 r.
- (2) W dniach 9 lipca 2019 r. i 20 lipca 2020 r. Rada skierowała do Chorwacji zalecenia w kontekście europejskiego semestru. W szczególności Rada zaleciła podjęcie zgodnie z ogólną klauzulą wyjścia zawartą w pakcie stabilności i wzrostu wszelkich działań niezbędnych do skutecznego zwalczania pandemii, utrzymania gospodarki, a następnie wsparcia jej odbudowy; w przypadku gdy warunki ekonomiczne na to pozwalają, prowadzenie polityk fiskalnych mających na celu osiągnięcie ostrożnej sytuacji fiskalnej w średnim terminie i zapewnienie zdolności do obsługi długu, przy jednoczesnym zwiększaniu inwestycji; wzmocnienie ram budżetowych i monitorowanie zobowiązań warunkowych na szczeblu centralnym i lokalnym; wzmocnienie odporności systemu opieki zdrowotnej oraz promowanie zrównoważonego geograficznego rozmieszczenia pracowników sektora zdrowia

¹ Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17.

i placówek opieki zdrowotnej, ściślejszej współpracy między wszystkimi szczeblami administracji oraz inwestycji w e-zdrowie. Rada zaleciła ponadto wzmocnienie instrumentów i instytucji rynku pracy oraz ich koordynacji z usługami społecznymi, a także konsolidację świadczeń społecznych i poprawę potencjału tych świadczeń w zakresie ograniczania ubóstwa. Rada zaleciła realizację reformy edukacji oraz poprawę zarówno dostępu do kształcenia i szkolenia na wszystkich poziomach, jak i ich jakości oraz adekwatności do rynku pracy, przy jednoczesnym promowaniu nabywania umiejętności. Rada zaleciła Chorwacji utrzymanie środków zapewniających płynność skierowanych do małych i średnich przedsiębiorstw oraz osób samozatrudnionych; dalsze zmniejszenie opłat parafiskalnych i ograniczeń w regulacji rynku towarów i usług; poprawę ładu korporacyjnego w przedsiębiorstwach państwowych oraz intensyfikację sprzedaży takich przedsiębiorstw i majątku nieprodukcyjnego. Rada zaleciła Chorwacji wzmocnienie zdolności i efektywności administracji publicznej w zakresie projektowania i realizacji projektów publicznych i polityki publicznej na szczeblu centralnym i lokalnym; ograniczenie rozdrobnienia terytorialnego administracji publicznej i usprawnienie funkcjonalnego podziału kompetencji oraz wprowadzenie, w porozumieniu z partnerami społecznymi, zharmonizowanych ram ustalania wynagrodzenia w całej administracji publicznej i we wszystkich służbach publicznych. Ponadto zalecono Chorwacji przyspieszenie realizacji gotowych projektów inwestycji publicznych i skoncentrowanie polityki gospodarczej związanej z inwestycjami na badaniach naukowych i innowacjach, zrównoważonym transporcie miejskim i kolejowym, czystej energii, odnawialnych źródłach energii i infrastrukturze środowiskowej, zielonej i cyfrowej transformacji, przy jednoczesnym uwzględnieniu dysproporcji regionalnych. Wreszcie Rada zaleciła skuteczniejsze zapobieganie korupcji i stosowanie kar w związku z korupcją, w szczególności na szczeblu lokalnym, a także poprawę efektywności systemu sądownictwa. Po dokonaniu oceny stanu wdrożenia tych zaleceń krajowych na chwilę przedłożenia planu odbudowy i zwiększania odporności Komisja stwierdza, że zalecenie dotyczące podjęcia natychmiastowych działań w zakresie polityki fiskalnej w celu skutecznego zwalczania pandemii, utrzymania gospodarki, a następnie wsparcia jej odbudowy oraz zalecenie dotyczące utrzymania odpowiedniej płynności dla MŚP i osób samozatrudnionych zostały w pełni wdrożone.

- (3) W dniu 2 czerwca 2021 r. Komisja opublikowała szczegółową ocenę sytuacji dla Chorwacji na podstawie art. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011². W wyniku analizy Komisja doszła do wniosku, że w Chorwacji występują zakłócenia równowagi makroekonomicznej, w szczególności wynikające z długu publicznego, zadłużenia sektora prywatnego i zadłużenia zewnętrznego w kontekście niskiego potencjalnego wzrostu.
- (4) W dniu 14 maja 2021 r. Chorwacja przedstawiła Komisji swój krajowy plan odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z art. 18 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/241. Plan ten przedstawiono po przeprowadzeniu procesu konsultacji, zgodnie z krajowymi ramami prawnymi, z władzami lokalnymi i regionalnymi, partnerami społecznymi, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i innymi odpowiednimi

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania (Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 25).

zainteresowanymi stronami. Poczucie odpowiedzialności krajowej za plany odbudowy i zwiększania odporności jest podstawą ich pomyślnej realizacji oraz ich trwałego wpływu na szczeblu krajowym i wiarygodności na szczeblu unijnym. Na podstawie art. 19 rozporządzenia (UE) 2021/241 Komisja oceniła adekwatność, skuteczność, efektywność oraz spójność planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi oceny zawartymi w załączniku V do tego rozporządzenia.

- (5) Plany odbudowy i zwiększania odporności powinny służyć realizacji ogólnych celów Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności ustanowionego rozporządzeniem (UE) 2021/241 oraz Instrumentu UE na rzecz Odbudowy ustanowionego rozporządzeniem Rady (UE) 2020/2094³ w celu wspierania odbudowy po kryzysie związanym z COVID-19. Powinny one promować spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną Unii poprzez przyczynianie się do realizacji sześciu filarów, o których mowa w art. 3 rozporządzenia (UE) 2021/241.
- (6) Realizacja planów odbudowy i zwiększania odporności państw członkowskich będzie wymagać skoordynowanego wysiłku w zakresie inwestycji i reform w całej Unii. Dzięki skoordynowanej realizacji tych reform i inwestycji przy jednoczesnym wdrożeniu projektów transgranicznych będą one wzajemnie się wzmacniać i generować pozytywne efekty zewnętrzne w całej Unii. W związku z tym około jedna trzecia wpływu instrumentu na wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w państwach członkowskich będzie wynikać z efektów zewnętrznych pochodzących z innych państw członkowskich.

Wyważona reakcja przyczyniająca się do realizacji sześciu filarów

- (7) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. a) i sekcją 2.1 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 plan odbudowy i zwiększania odporności stanowi w dużym stopniu (rating A) kompleksową i odpowiednio wyważoną reakcję na sytuację gospodarczą i społeczną, tym samym przyczyniając się odpowiednio do realizacji wszystkich sześciu filarów, o których mowa w art. 3 rozporządzenia (UE) 2021/241, z uwzględnieniem szczególnych wyzwań i alokacji finansowej dotyczących danego państwa członkowskiego.
- (8) Plan obejmuje działania, które przyczyniają się do realizacji wszystkich sześciu filarów, a znaczna liczba komponentów planu dotyczy więcej niż jednego filaru. Takie podejście sprzyja zapewnieniu kompleksowego i spójnego podejścia do każdego filaru. Ponadto, biorąc pod uwagę szczególne wyzwania stojące przed Chorwacją, uznaje się, że szczególny nacisk na inteligentny, zrównoważony wzrost gospodarczy sprzyjający włączeniu społecznemu oraz na odporność gospodarczą i instytucjonalną, a także ogólna waga poszczególnych filarów, są odpowiednio zrównoważone.
- (9) Oczekuje się, że odpowiednie działania należące do ekologicznego wymiaru planu przyczynią się do osiągnięcia celu klimatycznego oraz ochrony środowiska i zachowania bioróżnorodności. Głównymi komponentami ukierunkowanymi na zieloną transformację są inwestycje w renowację budynków, energię ze źródeł odnawialnych i efektywność energetyczną, gospodarowanie odpadami i gospodarkę wodną oraz innowacyjną mobilność zgodną z zasadami zrównoważonego rozwoju. Co

³ Rozporządzenie Rady (UE) 2020/2094 z dnia 14 grudnia 2020 r. ustanawiające Instrument Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy w celu wsparcia odbudowy w następstwie kryzysu związanego z COVID-19 (Dz.U. L 433I z 22.12.2020, s. 23).

więcej, plan obejmuje wysiłki inwestycyjne w zakresie badań i rozwoju oraz innowacji, zachowania różnorodności biologicznej i ekosystemów oraz przejścia na zielone zatrudnienie i gospodarkę o obiegu zamkniętym. Wyraźnie skoncentrowano się na transformacji cyfrowej chorwackiej gospodarki i chorwackiego społeczeństwa – przewiduje on różne działania na rzecz wspierania cyfryzacji administracji publicznej i świadczenia cyfrowych usług publicznych. Uwzględniono również inwestycje w stacjonarną i bezprzewodową łączność cyfrową oraz uzupełniające reformy zgodne z unijną inicjatywą przewodnią dotyczącą łączności cyfrowej, jak również wspólny unijny zestaw narzędzi na rzecz zapewnienia łączności⁴, aby ułatwić inwestycje w infrastrukturę cyfrową na oddalonych obszarach wiejskich, które pozostają w tyle pod względem usług z zakresu połączeń gigabitowych.

- (10) Wkład planu w realizację filaru „Inteligentny, zrównoważony wzrost gospodarczy sprzyjający włączeniu społecznemu” jest silnie ukierunkowany na poprawę otoczenia działalności gospodarczej, zapewnienie wsparcia dla MŚP i dużych przedsiębiorstw oraz na pobudzenie innowacji oraz badań i rozwoju. Działania zakładają dalsze ograniczenie obciążenia administracyjnego i parafiskalnego dla przedsiębiorstw, liberalizację szeregu zawodów regulowanych, zapewnienie przedsiębiorstwom dostępu do kapitału w celu zwiększenia swojej konkurencyjności i wydajności przy jednoczesnym dostosowaniu swoich procesów biznesowych do zielonej i cyfrowej transformacji, w tym poprzez zwiększenie poziomu inwestycji w zieloną technologię. Co więcej, w planie skoncentrowano się na zwiększeniu zrównoważonego charakteru i wykorzystania technologii cyfrowych w sektorze turystyki, w szczególności poprzez modernizację infrastruktury w celu zwiększenia jej efektywności energetycznej oraz stopnia wykorzystania odnawialnych źródeł energii, przy jednoczesnym zachęcaniu do przyjmowania nowych biznesplanów zgodnie z zasadami gospodarki o obiegu zamkniętym. Należy zwiększyć spójność społeczną głównie poprzez aktywne polityki w zakresie rynku pracy, które są także ukierunkowane na grupy szczególnie wrażliwe, działania w obszarze edukacji oraz poprzez polityki społeczne na rzecz zmniejszenia ubóstwa. Ponadto należy zwiększyć spójność terytorialną – w szczególności dostępność mniej gęsto zaludnionych obszarów i wysp oraz wzajemne połączenia między nimi – poprzez rozszerzenie i zmodernizowanie infrastruktury drogowej, kolejowej i morskiej oraz poprawę zarządzania tą infrastrukturą, poprzez zapewnienie lepszego połączenia sieci elektroenergetycznej w kierunku południowo-północnym oraz modernizację publicznych sieci kanalizacyjnych i wodociągowych.
- (11) Filar „Opieka zdrowotna oraz odporność gospodarcza, społeczna i instytucjonalna” korzysta z usprawnień w systemie opieki zdrowotnej pod względem niezbędnych reform strukturalnych, jak również wymogów w zakresie infrastruktury i sprzętu medycznego, zwiększając tym samym spójność i konwergencję gospodarczą, społeczną i terytorialną w Chorwacji i w Unii. Ponadto działania są ukierunkowane na osiągnięcie pełnego zasięgu terytorialnego podstawowej opieki zdrowotnej i dostępności leków, co zwiększy odporność i gotowość systemu opieki zdrowotnej, a jednocześnie poprawi jakość życia na obszarach wiejskich, oddalonych i wyspiarskich. W planie przewidziano wsparcie dla opieki długoterminowej, które przyjmie formę inwestycji mających na celu zapewnienie lepszej dostępności oraz większej przystępności i wyższej jakości usług świadczonych w domu i na poziomie

⁴

Zalecenie Komisji (UE) 2020/1307: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/pl/TXT/?uri=CELEX:32020H1307>

społeczności lokalnych oraz usług świadczonych przez instytucje wyłącznie dla osób, które funkcjonalnie są całkowicie na nią zdane, natomiast kilka komponentów ukierunkowanych jest na zwiększenie roli administracji publicznej i zwiększenie odporności instytucjonalnej. W planie ujęto ważne działania w dziedzinie edukacji, do których należą w szczególności zwiększenie udziału we wczesnej edukacji i opiece nad dzieckiem poprzez inwestycje w infrastrukturę, umożliwienie nauki w systemie jednozmianowym i zwiększenie liczby godzin obowiązkowego nauczania w szkołach podstawowych, przegląd programów nauczania oraz modernizacja szkolnictwa wyższego, które powinny przyczynić się do widocznej poprawy wyników edukacji. Oczekuje się, że reformy ograniczą rozdrobnienie publicznych instytucji naukowo-badawczych, umożliwiając przejście w kierunku finansowania badań naukowych i innowacji ukierunkowanych na wyniki, oraz przyczynią się do postępów w karierze zawodowej naukowców, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Sprostanie wszystkim wyzwaniom wskazanym w zaleceniach krajowych lub znacznej części tych wyzwań

- (12) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. b) i sekcją 2.2. załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 plan odbudowy i zwiększania odporności ma przyczynić się do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom lub znacznej części wyzwań (rating A), które zostały wskazane w skierowanych do Chorwacji zaleceniach dla poszczególnych krajów, w tym w zakresie ich aspektów fiskalnych, oraz w zaleceniach wydanych na podstawie art. 6 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011, lub wyzwaniom wskazanym w innych stosownych dokumentach formalnie przyjętych przez Komisję w ramach europejskiego semestru.
- (13) Zalecenia dotyczące natychmiastowej reakcji na pandemię środkami polityki fiskalnej można uznać za wykraczające poza zakres chorwackiego planu odbudowy i zwiększania odporności, niezależnie od faktu, że Chorwacja zasadniczo adekwatnie i wystarczająco zareagowała na potrzebę natychmiastowego wsparcia gospodarki za pomocą środków fiskalnych w latach 2020 i 2021, zgodnie z postanowieniami ogólnej klauzuli wyjścia.
- (14) Plan obejmuje obszerny zestaw wzajemnie wzmacniających się reform i inwestycji, które przyczyniają się do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom lub znacznej części wyzwań gospodarczych i społecznych określonych w zaleceniach krajowych skierowanych przez Radę do Chorwacji w ramach europejskiego semestru w 2019 r. i w 2020 r., zwłaszcza w obszarach administracji publicznej, odporności systemu opieki zdrowotnej, zatrudnienia, edukacji i umiejętności, w szczególności w odniesieniu do grup szczególnie wrażliwych, transformacji klimatycznej i cyfrowej oraz w obszarze otoczenia działalności gospodarczej i systemu sądownictwa.
- (15) W planie odbudowy i zwiększania odporności zawarto działania mające na celu wzmocnienie ram budżetowych i przyczynia się on do sprostania wyzwaniom, przed którymi stoi chorwacka administracja publiczna, w tym wyzwaniom związanym z ramami ustalania wynagrodzeń oraz rozdrobnieniem instytucji samorządowych na szczeblu lokalnym. Konkretnie działania mają na celu wzmocnienie zdolności i efektywności administracji publicznej w zakresie projektowania i realizacji projektów publicznych i polityki publicznej. W chorwackim planie przewidziano działania mające na celu poprawę skuteczności systemu wymiaru sprawiedliwości

i przedstawiono konkretne zobowiązania dotyczące skrócenia czasu trwania postępowań sądowych, zmniejszenia liczby zaległych spraw oraz usprawnienia cyfryzacji systemu wymiaru sprawiedliwości. W planie przewidziano również wzmocnienie zapobiegania korupcji i stosowania kar w związku z korupcją.

- (16) W planie uwzględniono zalecenie Rady dotyczące reformy edukacji poprzez działania zwiększające uczestnictwo we wczesnej edukacji i opiece nad dzieckiem oraz zwiększające liczbę obowiązkowych godzin nauczania w szkołach podstawowych, poprzez aktualizację programów nauczania, promowanie umiejętności cyfrowych i modernizację szkolnictwa wyższego. Ukierunkowane reformy i inwestycje powinny usprawnić procesy w publicznych służbach zatrudnienia i przyczynić się do zwiększenia uczestnictwa w rynku pracy dzięki przyjęciu aktywnej polityki rynku pracy, ustanowienie bonów na szkolenia i programy podnoszenia kwalifikacji oraz zmianę prawa pracy. Wyzwania dotyczące chorwackiego systemu opieki społecznej podejmuje się z wykorzystaniem działań, które poprawiłyby zakres, adekwatność i ukierunkowanie świadczeń społecznych oraz umożliwiają rozwój nowych usług społecznych.
- (17) Chorwacki plan odbudowy i zwiększania odporności powinien poprawić otoczenie działalności gospodarczej w Chorwacji i zniwelować bariery dla wzrostu i inwestycji, wskazane w kolejnych zaleceniach Rady. Pakiet działań odpowiadających na wyzwania z jakimi boryka się otoczenie działalności gospodarczej ma na celu zmniejszenie obciążeń administracyjnych i opłat parafiskalnych, obniżenie wymogów regulacyjnych dotyczących zawodów regulowanych oraz zwiększenie dostępu do finansowania. Działania przewidziane w planie odbudowy i zwiększania odporności mają również na celu poprawę ładu korporacyjnego w przedsiębiorstwach państwowych oraz intensyfikację sprzedaży takich przedsiębiorstw i majątku nieprodukcyjnego. Znaczną część inwestycji należy ukierunkować na zieloną i cyfrową transformację. Ważne inwestycje zaplanowane w planie odbudowy i zwiększania odporności mają na celu zastosowanie się do zaleceń Rady dotyczących efektywności energetycznej i infrastruktury środowiskowej oraz bardziej wydajnego systemu transportowego. W chorwackim planie odbudowy i zwiększania odporności przewidziano dalsze działania, aby uwzględnić również inne zalecenia Rady skierowane do Chorwacji, w tym w dziedzinie badań naukowych i innowacji oraz opieki zdrowotnej.
- (18) Przewiduje się, że dzięki sprostaniu tym wyzwaniom plan odbudowy i zwiększania odporności przyczyni się również do skorygowania występujących w Chorwacji zakłóceń równowagi⁵, w szczególności w odniesieniu do wysokiego poziomu zadłużenia publicznego, prywatnego i zewnętrznego, w kontekście niskiego potencjalnego wzrostu gospodarczego.

Przyczynienie się do potencjału wzrostu gospodarczego, tworzenia miejsc pracy oraz odporności gospodarczej, społecznej i instytucjonalnej

- (19) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. c) i sekcją 2.3 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 plan odbudowy i zwiększania odporności ma mieć duży wpływ (rating A) na wzmocnienie potencjału wzrostu gospodarczego, tworzenie miejsc pracy oraz zwiększenie odporności gospodarczej, społecznej i instytucjonalnej państwa

⁵

Te zakłócenia równowagi makroekonomicznej są przedmiotem zaleceń wydanych na podstawie art. 6 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011 w 2019 i 2020 r.

członkowskiego, przyczyniając się do realizacji Europejskiego filaru praw socjalnych, w tym poprzez promowanie polityki na rzecz dzieci i młodzieży, a także na złagodzenie skutków gospodarczych i społecznych kryzysu związanego z COVID-19, a przez to na wzmocnienie spójności i konwergencji gospodarczej, społecznej i terytorialnej w Unii.

- (20) Z symulacji przedstawionych przez Komisję wynika, że plan odbudowy i zwiększania odporności może przyczynić się do zwiększenia PKB Chorwacji do 2026 r. o 2,9 %⁶. Wdrożenie inwestycji i reform określonych w planie powinno pomóc w zaradzeniu najważniejszym słabościom gospodarczym Chorwacji, takim jak stosunkowo niski potencjał zatrudnienia i wzrostu. Inwestycje w badania naukowe i innowacje mają przynieść korzyści dla konkurencyjności i wydajności Chorwacji, natomiast podnoszenie kwalifikacji mogłoby poprawić konkurencyjność siły roboczej i zmniejszyć niedobory kwalifikacji i niedopasowanie umiejętności na rynku pracy. Znaczące inwestycje w edukację powinny przyczynić się do poprawy efektów uczenia się. Wszystkie te działania powinny zwiększyć kapitał ludzki i wydajność pracy, a tym samym udział pracy w potencjalnym wzroście gospodarczym.
- (21) Dalsza liberalizacja rynku usług, w tym szeregu usług świadczonych w ramach zawodów regulowanych, powinna przynieść korzyści konsumentom, zwiększyć konkurencję i stworzyć więcej miejsc pracy. Ograniczenie obciążeń administracyjnych i opłat parafiskalnych, a także środków administracyjnych związanych z poprawą zarządzania przedsiębiorstwami państwowymi i zamówieniami publicznymi, zwalczaniem korupcji i wzmocnieniem zdolności przeciwdziałania praniu pieniędzy powinien przyczynić się do wypełnienia zobowiązań Chorwacji po przystąpieniu do mechanizmu kursowego (ERM II). Działania te wpłyną pozytywnie na zaufanie inwestorów, czyniąc Chorwację bardziej atrakcyjną dla inwestycji zagranicznych i transferu wiedzy fachowej. Reformy te, a także inwestycje w bardziej wydajny system transportowy, dalszą dekarbonizację przemysłu, zwiększenie efektywności energetycznej budynków oraz promowanie zielonej i cyfrowej transformacji powinny zwiększyć konkurencyjność i sprawić, że gospodarka stanie się ogólnie bardziej zrównowazona.
- (22) Plan odbudowy i zwiększania odporności obejmuje działania mające na celu poprawę zdolności do zatrudnienia osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, a tym samym zmniejszenie wykluczenia społecznego i ubóstwa. Zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem społecznym w Chorwacji jest ściśle związane z bezrobociem i biernością zawodową. Osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami i osoby żyjące w gospodarstwach domowych bez osób pracujących są stosunkowo bardziej narażone na ryzyko ubóstwa, podczas gdy zarówno zasięg, jak i adekwatność systemu świadczeń dla bezrobotnych pozostają na niskim poziomie. W planie odbudowy i zwiększania odporności zobowiązano się do poprawy adekwatności i rozszerzenia zakresu „minimalnego świadczenia gwarantowanego”, kluczowego świadczenia mającego na celu zmniejszenie ubóstwa. Podobnie należy zwiększyć kwotę świadczeń dla bezrobotnych i wydłużyć okres ich przysługiwania oraz podnieść minimalne świadczenia emerytalne. Ponadto działania związane ze szkoleniami i rozwojem

⁶ Takie symulacje odzwierciedlają ogólny wpływ NextGenerationEU, który obejmuje również finansowanie na rzecz REACT-EU, oraz zwiększone finansowanie na rzecz programu „Horyzont Europa”, InvestEU, FST, rozwoju obszarów wiejskich i RescEU. Symulacje te nie obejmują możliwego pozytywnego wpływu reform strukturalnych, który może być znaczny.

umiejętności w sektorze turystycznym oraz w dziedzinach ekologicznych i cyfrowych koncentrują się szczególnie na grupach znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji.

- (23) Plan obejmuje różne interwencje przyczyniające się do wdrożenia Europejskiego filaru praw socjalnych, mające na celu, między innymi, rozszerzenie dostępu do wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, opracowanie rozwiązań cyfrowych na potrzeby wymiany danych dotyczących świadczeń społecznych, wprowadzenie usług mentoringu społecznego z myślą o promowaniu zatrudnienia i włączenia społecznego, w szczególności wśród młodzieży.

Zasada „Nie czyń poważnych szkód”

- (24) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. d) i sekcją 2.4 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 plan odbudowy i zwiększania odporności ma przyczynić się do zapewnienia, aby żadne z działań służących realizacji reform i projektów inwestycyjnych ujętych w planie odbudowy i zwiększania odporności nie czyniło poważnych szkód dla celów środowiskowych (rating A) w rozumieniu art. 17 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852⁷ (zasada „nie czyń poważnych szkód”).
- (25) Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/241 oraz przyjętymi przez Komisję wytycznymi technicznymi dotyczącymi stosowania zasady „nie czyń poważnych szkód” (2021/C 58/01) Chorwacja przedstawiła dowody i zapewnienia potwierdzające, że działania na rzecz wdrożenia reform i projektów inwestycyjnych zawarte w planie odbudowy i zwiększania odporności nie będą powodowały poważnych szkód w zakresie żadnego z sześciu celów środowiskowych, obejmujących: łagodzenie zmian klimatu i adaptację do nich, zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, gospodarkę o obiegu zamkniętym, zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrolę oraz ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.
- (26) Oczekuje się, że dzięki wybraniu działań, które albo w znacznym stopniu przyczyniają się do osiągnięcia celów środowiskowych, albo nie mają żadnego wpływu na cele środowiskowe lub ich przewidywalny wpływ jest nieznaczny, wiele działań przewidzianych w planie od samego początku nie będzie powodować poważnych szkód, np. w dziedzinie kształcenia i szkolenia, rynku pracy, administracji publicznej. W razie potrzeby konkretne kamienie milowe i wartości docelowe powinny zapewnić uniknięcie poważnych szkód. W szczególności inwestycje w wychwytywanie i składowanie dwutlenku węgla nie powinny wiązać się z zakupem lub wykorzystaniem sprzętu do zastosowania w ramach intensyfikacji wydobywania ropy naftowej ani ze zwiększeniem produkcji ropy naftowej. Podobnie w przypadku inwestycji geotermalnych kamień milowy i wartość docelowa powinny gwarantować, że projekty nie będą obejmowały żadnych poszukiwań ani wydobywania ropy ani gazu, że nie zostanie zakupiony żaden sprzęt do takich celów, że nie dojdzie do uwolnienia metanu oraz że odwierty geotermalne nie będą miały szkodliwego wpływu na niedobór i jakość wody. Projekt inwestycyjny dotyczący portu lotniczego w Zadarze koncentruje się w szczególności na elektryfikacji portu lotniczego i instalacji ogniw fotowoltaicznych, co gwarantuje, że żadne wsparcie na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/241 nie zostanie wykorzystane na fizyczną rozbudowę portu lotniczego.

⁷

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088 (Dz.U. L 198 z 22.6.2020, s. 13).

Kamień milowy dotyczący inwestycji w spalarnie odpadów medycznych w centrum Zagrzebia powinien gwarantować, że spalarnie będą obejmować linie do odzysku energii z niebezpiecznych odpadów medycznych niepoddawanych recyklingowi wraz z systemem oczyszczania gazów spalinowych i systemem ciągłego monitorowania emisji. Szczególną uwagę zwrócono również na programy horyzontalne, w których przypadku kamienie milowe powinny gwarantować, że wymogi dotyczące zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” zostaną uwzględnione w projektach programów.

Przyczynienie się do zielonej transformacji, w tym do różnorodności biologicznej

- (27) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. e) i sekcją 2.5 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 plan odbudowy i zwiększania odporności zawiera działania, które przyczyniają się w dużym stopniu (rating A) do zielonej transformacji, w tym do różnorodności biologicznej, lub do sprostania związanym z tym wyzwaniom. Działania wspierające realizację celów klimatycznych stanowią kwotę wynoszącą 40,3 % łącznej alokacji w ramach planu, obliczoną zgodnie z metodyką określoną w załączniku VI do rozporządzenia (UE) 2021/241. Zgodnie z art. 17 rozporządzenia (UE) 2021/241 plan odbudowy i zwiększania odporności jest spójny z informacjami zawartymi w krajowym planie w dziedzinie energii i klimatu na lata 2021–2030.
- (28) Plan odbudowy i zwiększania odporności obejmuje długotrwałe reformy i inwestycje przyczyniające się do zielonej transformacji. Obejmuje to inwestycje w efektywność energetyczną w drodze renowacji publicznych i prywatnych zasobów budowlanych, reformy ułatwiające wprowadzanie odnawialnych źródeł energii, inwestycje w energię geotermalną oraz w sieć energetyczną i dystrybucyjną w celu ułatwienia integracji odnawialnych źródeł energii. Inwestycje w wychwytywanie i geologiczne składowanie dwutlenku węgla powinny zapewnić demonstrację innowacyjnych technologii o potencjale łagodzenia zmiany klimatu. Plan odbudowy i zwiększania odporności wspiera ponadto wprowadzanie zaawansowanych biopaliw, produkcję ekologicznego wodoru i rozwój infrastruktury uzupełniania paliwa, co przyczyni się do przejścia w następnym dziesięcioleciu na mobilność zgodną z zasadami zrównoważonego rozwoju. Promuje się w nim przesunięcie międzygałęziowe z transportu drogowego na kolejowy, przy jednoczesnym inwestowaniu w pojazdy i statki bezemisyjne oraz we wspieranie związanej z nimi infrastruktury. Inwestycje w rozwój umiejętności ekologicznych oraz wspieranie MŚP i dużych przedsiębiorstw w inwestowaniu w przyjazne dla środowiska procesy produkcji i bardziej zrównoważoną turystykę również powinny przyczynić się także do osiągnięcia celów ekologicznych.
- (29) Reformy i inwestycje przyczyniające się do zielonej transformacji są zasadniczo dostosowane do istniejących planów krajowych. Jeżeli chodzi o politykę ochrony środowiska, plan odbudowy i zwiększania odporności powinien bezpośrednio się przyczyniać do poprawy zarządzania zasobami naturalnymi. Plan obejmuje inwestycje infrastrukturalne w celu modernizacji sieci wodociągowych i systemów oczyszczania ścieków oraz przyspieszenia przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Finansowanie przeznacza się na nową infrastrukturę mającą na celu zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska, w tym do zakładów recyklingu i centrów sortowania odpadów. Plan obejmuje inwestycje ukierunkowane na propagowanie gospodarki o obiegu zamkniętym w sektorze rolnictwa, które mają przyczynić się do ograniczenia marnotrawienia żywności. Przewiduje on również specjalne działania ukierunkowane na wsparcie różnorodności biologicznej, takie jak renaturyzacja rzek

i odnowa teras zalewowych oraz eliminacja inwazyjnych gatunków obcych na wrażliwym obszarze delty rzeki Neretwy. Działania te powinny zapewnić trwały wpływ chorwackiego planu odbudowy i zwiększania odporności na zieloną transformację, w tym na różnorodność biologiczną i ochronę środowiska.

- (30) Reformy i inwestycje powinny się znacząco przyczynić do postępów w dekarbonizacji i w osiąganiu celów klimatycznych Chorwacji, jak określono w chorwackim krajowym planie w dziedzinie energii i klimatu na 2030 r. oraz długoterminowej strategii dotyczącej dekarbonizacji. Jeżeli chodzi o cele środowiskowe określone w rozporządzeniu (UE) 2020/852, plan obejmuje znaczące działania na rzecz łagodzenia zmiany klimatu służące zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych, głównie przez zwiększenie efektywności energetycznej zasobu budynków, inwestycje mające na celu propagowanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w sektorze energetycznym i transportowym, a także wykorzystania innowacyjnych technologii. Plan przewiduje istotne działania związane z przystosowaniem się do zmiany klimatu, w tym wspieranie zrównoważonego wykorzystania źródeł wody przez ograniczenie strat wody i zużycia energii w sieciach wodociągowych. Zakłada on także szeroko zakrojone inwestycje w zapobieganie ryzyku powodzi, które propagują rozwiązania oparte na zasobach przyrody. Oczekuje się, że chorwacki plan przyczyni się do osiągnięcia unijnych celów w dziedzinie energii i klimatu na 2030 r. oraz do osiągnięcia neutralności klimatycznej Unii do 2050 r.

Przyczynianie się do transformacji cyfrowej

- (31) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. f) i sekcją 2.6 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 plan odbudowy i zwiększania odporności zawiera działania, które w dużym stopniu (rating A) przyczyniają się do transformacji cyfrowej lub do sprostania związanym z tym wyzwaniom. Działania wspierające realizację celów cyfrowych stanowią kwotę wynoszącą 20,4 % łącznej alokacji w ramach planu, obliczoną zgodnie z metodyką określoną w załączniku VI do rozporządzenia (UE) 2021/241.
- (32) Działania wspierające transformację cyfrową są obecne w całym chorwackim planie odbudowy i zwiększania odporności, co odzwierciedla szeroki i przekrojowy charakter planowanych starań na rzecz digitalizacji. Jeden z komponentów planu odbudowy i zwiększania odporności poświęcono wyłącznie transformacji cyfrowej chorwackiej gospodarki i chorwackiego społeczeństwa – przewiduje on spójne działania na rzecz wspierania cyfryzacji administracji publicznej i świadczenia cyfrowych usług publicznych. Przewiduje on także inwestycje w łączność cyfrową, które mają poprawić infrastrukturę cyfrową przeznaczoną do świadczenia stacjonarnych i mobilnych usług internetowych na odległych obszarach wiejskich, które pozostają w tyle pod względem włączenia cyfrowego.
- (33) Oprócz tego szczególnego komponentu poświęconego transformacji cyfrowej większość innych komponentów również przyczynia się do transformacji cyfrowej Chorwacji. Plan obejmuje szeroko zakrojone działania na rzecz transformacji cyfrowej sektorów transportowego i energetycznego oraz sektorów zdrowia, wymiaru sprawiedliwości i edukacji, przy czym przewiduje szczególne inwestycje w narzędzia cyfrowe przeznaczone dla szkolnictwa wyższego. Planowane jest opracowanie kompleksowej strategii, która będzie kierowała transformacją cyfrową chorwackiego społeczeństwa i chorwackiej gospodarki w kolejnej dekadzie, określającej cele strategiczne w zakresie transformacji cyfrowej gospodarki, administracji publicznej i wymiaru sprawiedliwości, łączności cyfrowej oraz rozwoju umiejętności cyfrowych.

- (34) Oczekuje się, że reformy i inwestycje związane z technologiami cyfrowymi wspierane w ramach planu odbudowy i zwiększania odporności będą miały trwały wpływ. Przykładowo oczekuje się, że inwestycje wspierające transformację cyfrową chorwackiej administracji publicznej przyczynią się do wprowadzenia zmian systemowych w kierunku rozwoju systemów interoperacyjnych na szczeblu krajowym i międzynarodowym oraz w kierunku podejmowania decyzji w administracji publicznej na podstawie danych. Oczekuje się również, że inwestycje te przyczynią się do zmiany interakcji między chorwacką administracją publiczną a obywatelami. Zgodnie z oczekiwaniami inwestycje w łączność mają się także przyczynić do zmniejszenia przepaści cyfrowej między obszarami miejskimi a wiejskimi, przy czym spodziewane jest, że działania uzupełniające finansowane z innych funduszy krajowych lub unijnych zapewnią osiągnięcie unijnych celów gigabitowych.

Trwały wpływ

- (35) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. g) i sekcją 2.7 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 plan odbudowy i zwiększania odporności ma mieć trwały wpływ na Chorwację w dużym stopniu (rating A).
- (36) Oczekuje się, że reformy mające na celu zmniejszenie obciążenia administracyjnego i finansowego obarczającego przedsiębiorstwa przez złagodzenie uciążliwych przepisów i obniżenie opłat parafiskalnych wpłyną korzystnie na tworzenie wartości ekonomicznej w sektorze prywatnym. Podobnie działania antykorupcyjne i działania służące przeciwdziałaniu praniu pieniędzy, a także reformy służące zmniejszeniu zaległości i przyspieszeniu czasu rozstrzygania sporów w systemie sądownictwa powinny wzmocnić instytucje i zwiększyć zaufanie inwestorów, co pomoże Chorwacji w przyciągnięciu inwestycji i wiedzy fachowej. Reformy mające na celu uwolnienie zawodów regulowanych powinny zwiększyć konkurencję w gospodarce z korzyścią dla konsumentów i przyczynić się do tworzenia miejsc pracy. Oczekuje się, że reformy służące poprawie efektywności i skuteczności ram badań naukowych i innowacji, w tym ulepszony system bodźców podatkowych na rzecz badań i rozwoju oraz programy wsparcia innowacji, przyczynią się do rozwoju obszarów doskonałości i będą miały trwały pozytywny wpływ na wydajność i całą gospodarkę. Poprawa zarządzania przedsiębiorstwami państwowymi oraz szerzej zakrojona sprzedaż takich przedsiębiorstw i majątku nieprodukcyjnego powinny mieć trwały pozytywny wpływ na efektywność alokacji w gospodarce. Przewidziano również znaczące inicjatywy mające na celu usprawnienie procesów administracji publicznej, w tym przez ich cyfryzację, np. w zakresie rejestracji działalności gospodarczej i uiszczenia opłat, oraz wspieranie rozwoju umiejętności urzędników publicznych, co powinno mieć trwały pozytywny wpływ na jakość usług świadczonych zarówno na rzecz przedsiębiorstw, jak i gospodarstw domowych.
- (37) Oczekuje się, że inwestycje w edukację, opiekę zdrowotną oraz umiejętności niezbędne na rynku pracy będą miały długoterminowe pozytywne skutki dla kapitału ludzkiego. Inwestycje w badania naukowe i innowacje powinny przynieść korzyści pod względem wydajności i konkurencyjności przedsiębiorstw, natomiast inwestycje w czystą energię, zrównoważoną turystykę, modernizację systemu transportowego oraz cyfrową i zieloną transformację powinny poprawić pod względem strukturalnym zrównoważoność gospodarki i z czasem spowodują napływ dodatkowych inwestycji. Oczekuje się, że połączenie efektywności energetycznej i modernizacji sejsmicznej budynków będzie miało również trwały wpływ zarówno na zmniejszenie zużycia energii, jak i na poprawę bezpieczeństwa.

- (38) Trwały wpływ planu można również zwiększyć, wykorzystując synergię między planem a innymi programami finansowanymi z funduszy polityki spójności, w szczególności poprzez skuteczne zajęcie się głęboko zakorzenionymi wyzwaniami terytorialnymi i promowanie zrównoważonego rozwoju.

Monitorowanie i realizacja

- (39) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. h) i sekcją 2.8 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 ustalenia zaproponowane w planie odbudowy i zwiększania odporności są adekwatne (rating A), aby zapewnić skuteczne monitorowanie i realizację planu odbudowy i zwiększania odporności, w tym planowanego harmonogramu działań, kamieni milowych i wartości docelowych oraz związanych z nimi wskaźników.
- (40) We wdrażanie działań przewidzianych w planie odbudowy i zwiększania odporności należy zaangażować szereg instytucji rządowych. Centralny organ koordynujący, który ma zostać powołany przy Ministerstwie Finansów, stanowiłby główny organ krajowy, którego zadaniem będzie ogólna koordynacja i monitorowanie planu odbudowy i zwiększania odporności, w tym aktywne monitorowanie postępów we wdrażaniu działań – na podstawie kamieni milowych i wartości docelowych określonych dla każdego komponentu. Bezpośrednia odpowiedzialność za wdrażanie reformy i inwestycji w ramach planu odbudowy i zwiększania odporności będzie spoczywać na właściwych ministerstwach, natomiast komitet odpowiedzialny za wdrażanie na szczeblu ministrów powinien zapewnić konsekwencję w wykorzystaniu wszystkich funduszy unijnych. W planie odbudowy i zwiększania odporności określa się kamienie milowe i wartości docelowe w odniesieniu do każdej inwestycji i każdej reformy, które uwzględniono w tym planie. Liczba kamieni milowych i wartości docelowych jest współmierna do liczby działań i rozmiaru planu dotyczącego chorwackiej gospodarki. Proponowane wskaźniki jakościowe i ilościowe stosowane do określenia kamieni milowych i wartości docelowych są wystarczająco jasne, realistyczne i wyczerpujące, aby zapewnić możliwość śledzenia i weryfikacji ich realizacji. Chociaż w planie odbudowy i zwiększania odporności przewiduje się kompleksowe ustalenia w zakresie koordynacji, realizacji i monitorowania, jego realizacja powinna w zasadniczym stopniu zależeć od zdolności administracyjnych i wdrożeniowych organów wykonawczych, których część nie została jeszcze wskazana lub ustanowiona. W związku z tym należy zwrócić szczególną uwagę na utworzenie struktury realizacji i koordynacji, w ramach której przewiduje się utworzenie centralnego organu koordynacyjnego do końca 2021 r., co znajduje odzwierciedlenie w odpowiednim kamieniu milowym.
- (41) Państwa członkowskie powinny zadbać o to, by informowano o wsparciu finansowym udzielonym w ramach Instrumentu i potwierdzano takie wsparcie zgodnie z art. 34 rozporządzenia (UE) 2021/241. Państwa członkowskie mają występować o wsparcie techniczne w ramach Instrumentu Wsparcia Technicznego, aby uzyskać pomoc w realizacji planu.

Kalkulacja kosztów

- (42) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. i) i sekcją 2.9 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 przedstawione w planie uzasadnienie kwoty szacunkowych łącznych kosztów planu odbudowy i zwiększania odporności jest w umiarkowanym stopniu (rating B) racjonalne i wiarygodne, zgodne z zasadą efektywności kosztowej i proporcjonalne do spodziewanego wpływu na krajową gospodarkę i społeczeństwo.

- (43) Chorwacja zasadniczo przedstawiła szczegółowy podział kosztów na poszczególne działania – z odniesieniami do wcześniejszych podobnych projektów lub badań przeprowadzonych w celu uzasadnienia danych liczbowych dotyczących kosztów oraz odpowiednimi wyjaśnieniami dotyczącymi metodyki zastosowanej do ustalenia kosztów całkowitych. Jeżeli chodzi o poszczególne działania, których kosztów nie można wcześniej szczegółowo określić, jak na przykład projekty, które mają zostać wybrane w drodze procedur konkurencyjnych takich jak zaproszenia do składania wniosków, plan odbudowy i zwiększania odporności zasadniczo zawiera uzasadnienie opierające się na dotychczasowych doświadczeniach, wskazujące, że koszty nie są nieproporcjonalne do celów danego działania. W przypadku zdecydowanej większości działań szacunki kosztów uznaje się za racjonalne i wiarygodne. Chociaż Chorwacja poczyniła znaczące starania, aby zapewnić niezbędne informacje dotyczące kalkulacji kosztów, metodyka i uzasadnienie kosztów nie obejmują konsekwentnie wszystkich elementów działań – w niektórych przypadkach brakuje wyjaśnienia w odniesieniu do części całkowitych kosztów. W przypadku ograniczonej liczby szacunków kosztów koszty w umiarkowanym stopniu przekraczały zakres kosztów wyznaczony na podstawie porównywalnych projektów. Ponieważ w przypadku tych szacunków kosztów stosowana metodyka nie jest wystarczająco dobrze wyjaśniona, a związek między uzasadnieniem a samym kosztem niekiedy nie jest w pełni jasny, przyznanie wyższego ratingu w ramach tego kryterium oceny kalkulacji kosztów jest wykluczone. Na koniec, szacunkowy łączny koszt planu odbudowy i zwiększania odporności jest zgodny z zasadą efektywności kosztowej i proporcjonalny do spodziewanego wpływu na krajową gospodarkę i społeczeństwo.

Ochrona interesów finansowych

- (44) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. j) i sekcją 2.10 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 ustalenia zaproponowane w planie odbudowy i zwiększania odporności są adekwatne (rating A), aby zapobiegać korupcji, nadużyciom finansowym i konfliktom interesów, a także aby je wykrywać i eliminować, podczas korzystania ze środków finansowych udostępnionych na podstawie tego rozporządzenia, i ustalenia te mają skutecznie zapobiegać podwójnemu finansowaniu w ramach tego rozporządzenia i innych programów unijnych. Pozostaje to bez uszczerbku dla stosowania innych instrumentów i narzędzi służących propagowaniu i egzekwowaniu przestrzegania prawa UE, w tym stosowanych w celu zapobiegania korupcji, nadużyciom finansowym i konfliktom interesów oraz ich wykrywania i korygowania, a także w celu ochrony finansów Unii zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2020/2092⁸.
- (45) System realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności w Chorwacji opisano w odpowiedni sposób. Jest on skonstruowany w sposób spójny i opiera się na solidnych procesach i strukturach, w szczególności role i obowiązki podmiotów w zakresie kontroli i audytów są jasne, odpowiednie funkcje kontrolne są odpowiednio rozdzielone i zapewniona jest niezależność podmiotów przeprowadzających audyty. Organem koordynującym realizację planu powinna być Dyrekcja ds. Analizy Makroekonomicznej w Ministerstwie Finansów. W odniesieniu do każdego komponentu i podkomponentu wyznaczono – na poziomie ministerstwa i instytucji

⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2020/2092 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii (Dz.U. L 4331 z 22.12.2020, s. 1).

rządowej na szczeblu centralnym – organ właściwy do przeprowadzania reform i inwestycji, zgodnie z kompetencjami sektorowymi przewidzianymi w ustawie o systemie administracji państwowej. Departament Funduszu Narodowego w Ministerstwie Finansów powinien być organem odpowiedzialnym za sporządzanie i wysyłanie co pół roku wniosków o płatność do Komisji Europejskiej, po sprawdzeniu, czy osiągnięto kamienie milowe i wartości docelowe, wraz z deklaracją zarządczą i podsumowaniem przeprowadzonych audytów. Zadania instytucji audytowej powierzono Agencji ds. Audytu Systemu Wdrażania Programów Unii Europejskiej („ARPA”).

- (46) Ustalenia zaproponowane przez Chorwację w planie odbudowy i zwiększania odporności, które mają się przyczynić do zapobiegania korupcji, nadużyciom finansowym i konfliktom interesów, a także ich wykrywania i eliminowania, podczas korzystania ze środków finansowych udostępnionych na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/241, w tym ustalenia mające na celu unikanie podwójnego finansowania, ocenia się zasadniczo jako adekwatne. Kamienie milowe dotyczące ustanowienia mandatu prawnego organów zaangażowanych w realizację i kontrolę, organu koordynującego oraz modernizacji systemu informatycznego powinny zostać osiągnięte przed złożeniem pierwszego wniosku o płatność. Ponadto podmioty odpowiedzialne za kontrole powinny dysponować uprawnieniami prawnymi i zdolnościami administracyjnymi do pełnienia zaplanowanych dla nich ról i zadań, pod warunkiem że kamienie milowe dotyczące analizy obciążenia pracą i wynikających z niej zaleceń zostaną osiągnięte najpóźniej do chwili złożenia pierwszego wniosku o płatność.

Spójność planu

- (47) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. k) i sekcją 2.11 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 plan zawiera w dużym stopniu (rating A) działania służące realizacji reform i projektów inwestycji publicznych, które mają spójny charakter.
- (48) Chorwacki plan odbudowy i zwiększania odporności składa się z pięciu komponentów i jednej inicjatywy, które są spójne i wspierają wspólne cele w zakresie stymulowania odbudowy chorwackiej gospodarki i łagodzenia skutków COVID-19, aby przyczynić się do zielonej i cyfrowej transformacji i wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu, a także poprawić odporność i konkurencyjność chorwackiej gospodarki. Komponenty planu, w szczególności „Inicjatywa: renowacja budynków”, powinny również przyczynić się do odbudowy zniszczeń spowodowanych przez dwa niszczycielskie trzęsienia ziemi, które w 2020 r. nawiedziły środkową Chorwację i spowodowały szkody w Zagrzebiu i jego okolicach, a także w regionie Banowiny. Każdy z pięciu komponentów oraz inicjatywa opierają się na spójnych pakietach zarówno reform, jak i inwestycji, przy czym działania te wzajemnie się wspomagają lub uzupełniają lub i to i to. Istnieją również synergie między poszczególnymi komponentami i inicjatywami, przy czym żadne działanie nie jest sprzeczne z innymi ani nie podważa ich skuteczności.

Równość

- (49) Plan odbudowy i zwiększania odporności obejmuje działania, które mogłyby pomóc w zwiększeniu współczynnika aktywności zawodowej kobiet. Oczekuje się, że reforma rynku pracy przyczyni się do osiągnięcia tego celu, ułatwi zachowywanie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, pośrednio zmniejszy lukę płacową między kobietami a mężczyznami oraz rozwiąże problem dużej luki

emerytalnej między kobietami a mężczyznami. W ramach planu finansowane powinny być projekty ICT uwzględniające kwestie równości. Plan obejmuje reformę systemu edukacji, której celem jest zapewnienie równych szans wszystkim dzieciom, głównie przez zwiększenie udziału we wczesnej edukacji i opiece nad dzieckiem oraz zwiększenie liczby godzin nauczania w szkole podstawowej. Chorwacja powinna rozwijać usługi mentoringu społecznego, które powinny wspierać trudno dostępne grupy beneficjentów, takie jak osoby z niepełnosprawnościami, ofiary przemocy, bezdomni, migranci, Romowie i osoby młode opuszczające system opieki społecznej, aby pomóc im w znalezieniu zatrudnienia. W planie przewidziano szereg inwestycji mających na celu zaspokojenie szczególnych potrzeb osób z niepełnosprawnościami, takich jak działania zapewniające fizyczny dostęp do budynków i otoczenia mieszkalnego, zapewnienie odpowiednich usług w zakresie mobilności, propagowanie hybrydowego dostępu do miejsca pracy oraz zapewnienie dostępu do cyfrowych usług publicznych.

Samoocena bezpieczeństwa

- (50) Przeprowadzono samoocenę bezpieczeństwa, zgodnie z art. 18 ust. 4 lit. g) rozporządzenia (UE) 2021/241, w odniesieniu do inwestycji w zakresie łączności i zdolności cyfrowych. W planie odbudowy i zwiększania odporności opisano, w jaki sposób krajowy organ regulacyjny sporządził projekt rozporządzenia określającego sposób i termin wdrożenia działań zapewniających bezpieczeństwo i integralność sieci i usług łączności, w którym uwzględniono wymogi mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa sieci i usług łączności elektronicznej 5G na podstawie zaleceń zawartych w komunikacie Komisji Europejskiej z dnia 29 stycznia 2020 r. pt. „Bezpieczne wprowadzanie sieci 5G w UE – wdrażanie unijnego zestawu narzędzi”⁹.

Projekty transgraniczne i dotyczące wielu krajów

- (51) Plan obejmuje projekty transgraniczne i dotyczące wielu krajów w trzech obszarach. Po pierwsze, istnieją środki związane z interoperacyjnością systemów informacyjnych w ramach komponentu transformacji cyfrowej, który obejmuje ustanowienie, modernizację, integrację głównych rejestrów i ustanowienie centralnego systemu interoperacyjności zgodnie z europejskimi ramami interoperacyjności (EIF). Po drugie, oczekuje się, że w ramach komponentu „Edukacja” transformacja cyfrowa szkolnictwa wyższego będzie stymulować i przyspieszać większe zaangażowanie instytucji szkolnictwa wyższego w projekty transgraniczne i wielonarodowe, w szczególności projekty, w przypadku których dojrzałość cyfrowa jest niezbędnym warunkiem uczestnictwa. Po trzecie, w ramach komponentu „Gospodarka wodna i gospodarowanie odpadami” program rozwoju publicznego zaopatrzenia w wodę i program na rzecz rozwoju szkół publicznych mają pozytywny wpływ na środowisko przez zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska i zasobów wodnych, dzięki czemu przyczyniają się do ochrony jednolitych części wód, i w związku z tym ich oddziaływanie ma charakter transgraniczny i globalny.

Proces konsultacji

- (52) Przed złożeniem planu odbudowy i zwiększenia odporności Chorwacja przeprowadziła konsultacje, a po złożeniu Komisji projektu planu w grudniu 2020 r. przeprowadziła konsultacje społeczne z zainteresowanymi stronami. W okresie od

⁹

COM(2020) 50.

stycznia do maja 2021 r. władze przeprowadziły ponad 15 spotkań tematycznych z różnymi zainteresowanymi stronami, podczas których przedstawiły możliwości dla Chorwacji w określonych obszarach wynikające z planu odbudowy i zwiększania odporności, a także strukturę planu, kryteria, proces i komplementarność z innymi funduszami unijnymi. Streszczenie planu opublikowano i przedstawiono mediom przed jego przyjęciem w dniu 1 kwietnia 2021 r. Po przyjęciu przez rząd streszczenie planu zamieszczono na stronie internetowej rządu, a następnie było ono przedmiotem debaty w parlamencie w dniu 14 kwietnia 2021 r.

- (53) W chorwackim planie odbudowy i zwiększania odporności nie przedstawiono planów władz dotyczących sposobu włączenia zainteresowanych stron w realizację tego planu. Aby zapewnić odpowiedzialność odpowiednich podmiotów, kluczowe znaczenie ma zaangażowanie wszystkich odpowiednich władz regionalnych i lokalnych oraz innych zainteresowanych stron, w tym partnerów społecznych i społeczeństwa obywatelskiego, w monitorowanie terytorialnego przydziału środków w całym okresie realizacji inwestycji i reform przewidzianych w planie.

Pozytywna ocena

- (54) Po pozytywnej ocenie Komisji w sprawie planu odbudowy i zwiększania odporności Chorwacji i stwierdzeniu, że plan ten spełnia w zadowalający sposób kryteria oceny określone w rozporządzeniu (UE) 2021/241, zgodnie z art. 20 ust. 2 tego rozporządzenia, w niniejszej decyzji należy określić reformy i projekty inwestycyjne niezbędne do zrealizowania planu, odpowiednie kamienie milowe, wartości docelowe i wskaźniki, a także kwotę udostępnianą przez Unię na wdrożenie planu w formie bezzwrotnego wsparcia finansowego.

Wkład finansowy

- (55) Szacunkowy łączny koszt planu odbudowy i zwiększania odporności Chorwacji wynosi 6 393 794 220 EUR. Ponieważ plan odbudowy i zwiększania odporności spełnia w zadowalający sposób kryteria oceny określone w rozporządzeniu (UE) 2021/241, a ponadto kwota szacunkowych łącznych kosztów planu odbudowy i zwiększania odporności jest wyższa od maksymalnego wkładu finansowego dostępnego dla Chorwacji, wkład finansowy przydzielony na plan odbudowy i zwiększania odporności Chorwacji powinien być równy łącznej kwocie wkładu finansowego dostępnego dla Chorwacji.
- (56) Zgodnie z art. 11 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241 obliczenie maksymalnego wkładu finansowego dla Chorwacji jest aktualizowane do dnia 30 czerwca 2022 r. Tym samym, zgodnie z art. 23 ust. 1 tego rozporządzenia, kwotę dla Chorwacji należy teraz udostępnić do celów zaciągnięcia zobowiązania prawnego do dnia 31 grudnia 2022 r. Jeżeli będzie to konieczne w związku z aktualizacją maksymalnego wkładu finansowego, Rada, działając na wniosek Komisji, powinna zmienić bez zbędnej zwłoki niniejszą decyzję, aby uwzględnić zaktualizowany maksymalny wkład finansowy.
- (57) Wsparcie, które zostanie udostępnione, ma być finansowane z pożyczek zaciąganych przez Komisję w imieniu Unii na podstawie art. 5 decyzji Rady (UE, Euratom) 2020/2053¹⁰. Płatności wsparcia należy dokonać w transzach, gdy Chorwacja

¹⁰ Dz.U. L 424 z 15.12.2020, s. 1.

w zadowalający sposób osiągnięciu odpowiednie kamienie milowe i wartości docelowe wskazane w odniesieniu do realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności.

- (58) Chorwacja wystąpiła o płatność zaliczkową w wysokości 13 % wkładu finansowego. Kwotę tę należy udostępnić Chorwacji z zastrzeżeniem wejścia w życie umowy w sprawie finansowania przewidzianej w art. 23 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/241 i zgodnie z tą umową.
- (59) Niniejsza decyzja powinna pozostawać bez uszczerbku dla wyniku wszelkich procedur dotyczących przyznawania funduszy unijnych w ramach jakiegokolwiek innego programu UE niż na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/241 lub procedur dotyczących zakłóceń funkcjonowania rynku wewnętrznego, które mogą zostać wszczęte, w szczególności na mocy art. 107 i 108 Traktatu. Niniejsza decyzja nie uchyla obowiązku powiadomienia Komisji przez państwo członkowskie, na podstawie art. 108 Traktatu, o przypadkach potencjalnej pomocy państwa,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Zatwierdzenie oceny planu odbudowy i zwiększania odporności

Zatwierdza się ocenę planu odbudowy i zwiększania odporności Chorwacji na podstawie kryteriów przewidzianych w art. 19 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/241. Reformy i projekty inwestycyjne w ramach planu odbudowy i zwiększania odporności, ustalenia oraz harmonogram monitorowania i realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, w tym odpowiednie kamienie milowe i wartości docelowe, odpowiednie wskaźniki dotyczące osiągnięcia planowanych kamieni milowych i wartości docelowych oraz ustalenia dotyczące sposobu zapewnienia Komisji pełnego dostępu do odpowiednich danych bazowych określono w załączniku do niniejszej decyzji.

Artykuł 2

Wkład finansowy

1. Unia udostępnia Chorwacji wkład finansowy w formie bezzwrotnego wsparcia w wysokości 6 295 431 146 EUR¹¹. Kwota 4 631 762 551 EUR jest dostępna do celów zaciągnięcia zobowiązań prawnych do dnia 31 grudnia 2022 r. O ile kwota obliczona dla Chorwacji w wyniku aktualizacji przewidzianej w art. 11 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241 jest równa tej kwocie albo wyższa od niej, udostępniana jest dodatkowa kwota w wysokości 1 663 668 594 EUR do celów zaciągnięcia zobowiązań prawnych w okresie od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 31 grudnia 2023 r.
2. Wkład finansowy Unii jest udostępniany Chorwacji przez Komisję w transzach zgodnie z załącznikiem. Kwotę 818 406 049 EUR udostępnia się jako płatność zaliczkową, która jest równa 13 % wkładu finansowego. Płatności zaliczkowe i transze mogą być wypłacane przez Komisję w jednej racie albo w kilku ratach. Wielkość rat zależy od dostępności środków finansowych.

¹¹ Ta kwota odpowiada alokacji finansowej po odliczeniu proporcjonalnego udziału wydatków Chorwacji określonych w art. 6 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241, obliczonej zgodnie z metodyką przyjętą w art. 11 tego rozporządzenia.

3. Płatności zaliczkowe są uruchamiane z zastrzeżeniem wejścia w życie umowy w sprawie finansowania przewidzianej w art. 23 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/241 i zgodnie z tą umową. Płatności zaliczkowe rozlicza się, odliczając je proporcjonalnie od wypłacanych transz.
4. Uruchomienie transz zgodnie z umową w sprawie finansowania jest uzależnione od dostępności środków finansowych oraz od decyzji Komisji podjętej zgodnie z art. 24 rozporządzenia (UE) 2021/241 i stwierdzającej, że Chorwacja osiągnęła w zadowalający sposób odpowiednie kamienie milowe i wartości docelowe wskazane w odniesieniu do realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności. Z zastrzeżeniem wejścia w życie zobowiązań prawnych, o których mowa w ust. 1, aby kwalifikować się do płatności, kamienie milowe i wartości docelowe powinny zostać osiągnięte nie później niż w dniu 31 sierpnia 2026 r.

Artykuł 3

Adresat

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Chorwacji.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Rady

Przewodniczący